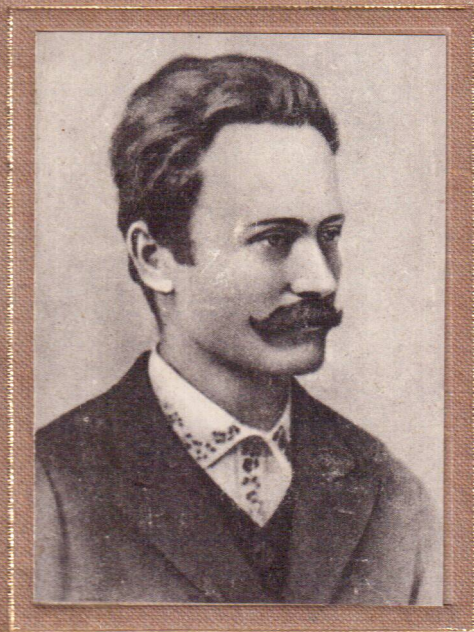
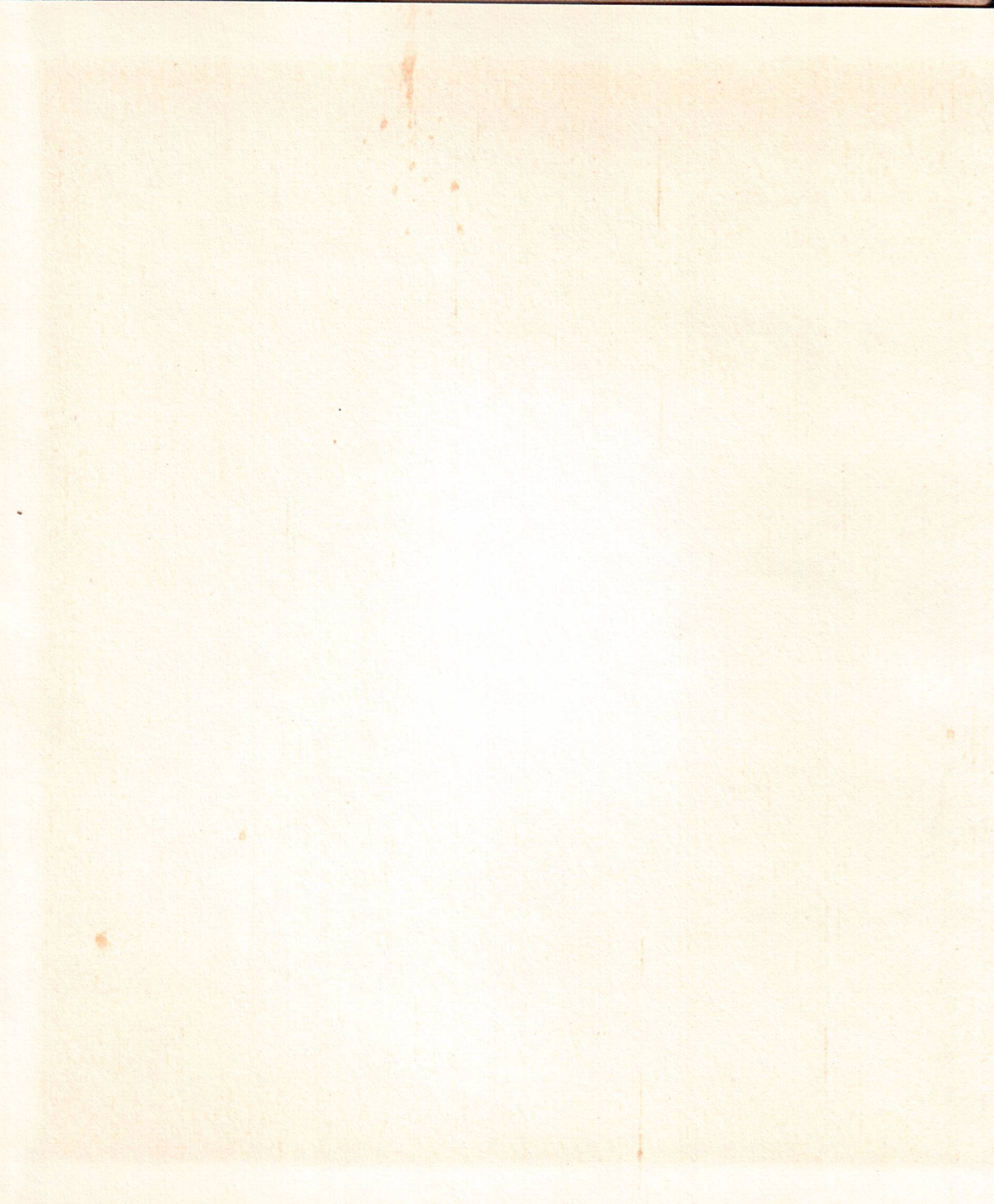

ІВАН ФРАНКО

ДОКУМЕНТАЛЬНІ ФОТОГРАФІЇ

ВИДАВНИЦТВО

«КАМЕНЯР»

...Я СИН НАРОДА,
ЩО ВГОРУ ЙДЕ,
ХОЧ БУВ ЗАПЕР-
ТИЙ В ЛЬОХ,
МІЙ ПОКЛИК:
ПРАЦЯ, ЩАСТЯ
І СВОБОДА...

ІВАН ФРАНКО

ІВАН
ФРАНКО

ДОКУМЕНТАЛЬНІ
ФОТОГРАФІЇ

ВИДАННЯ ДРУГЕ,
ДОПОВНЕНЕ

Друкується за рішенням
науково-методичної ради
Львівського літературно-меморіального
музею Івана Франка.

Упорядкування і вступна стаття
старшого наукового працівника
Львівського літературно-меморіального
музею Івана Франка
І. П. СЛУПСЬКОГО.

Художнє оформлення
І. П. ПЛЕСКАНКА.

ІВАН ФРАНКО — великий український революційно-демократичний письменник, видатний критик, публіцист, учений, громадський і політичний діяч.

Історія світової літератури знає не багато таких різносторонніх і продуктивних талантів, як Іван Франко. Його життя і творчість проходили у надзвичайно важких соціальних і політичних умовах. Більшість свого часу Франко затрачав на працю в редакціях газет та журналів, щоб заробити на утримання сім'ї, видання своїм коштом окремих творів, купівлю книг для власної бібліотеки; австро-угорські власті все життя переслідували його, тричі ув'язнювали. Однак це не перешкодило письменникові за сорок три роки літературної, наукової і публіцистичної діяльності залишити нам звиш п'яти тисяч творів — незгасний «вогонь в одежі слова».

Художня творчість Івана Франка за жанрами і тематикою різноманітна: він автор тринадцяти збірок поезій, вісімнадцяти збірок оповідань, восьми повістей, одинадцяти п'єс, багатьох поем, казок. Своім полум'яним словом невтомний Каменяр розбивав скелю капіталістичного рабства, викривав експлуататорську ідеологію і мораль, палив, як вогнем, буржуазний націоналізм і клерикалізм. Твори його виховували у трудящих прагнення до свободи, розуміння благородної ролі мистецтва у житті суспільства.

З літературної, наукової й публіцистичної спадщини Івана Франка, з документів, із спогадів сучасників вимальовується прекрасний образ Каменяра — ідейного борця, чарівника слова, велетня думки і праці, і в той же час наддивовижу простої, скромної й товариської людини. Добрим доповненням до цих джерел служать документальні фотографії письменника — надзвичайно цінні кадри своєрідної фотохроніки всього Франкового життя. З хвилюванням вдивляєшся у дорогі риси і ніби бачиш ось тут живого Франка — допитливого школяра, юнака, згодом — у розквіті його фізичних і духовних сил, в колі сім'ї, серед товаришів, селян, серед працівників редакції газети «Kurjer Lwowski», поруч з іншими діячами української літератури, а на схилі віку — важко хворого, але сильного духом, що інтенсивно працює над збагаченням демократичної культури.

Сімейний фотоархів письменника — цікава і багата збірка. Крім знімків І. Франка, його дружини, дітей, рідних, тут знаходиться багато фотографій діячів української і світової культури, з якими Франко був у дружніх зв'язках чи цікавився їхньою творчістю і громадською діяльністю. Серед них — фотопортрети Павла Грабовського (з дарчим написом),

Михайла Коцюбинського, Лесі Українки, Ольги Кобилянської, Бориса Грінченка, Василя Стефаника, Уляни Кравченко, Климентини Попович, Миколи Вороного (з дарчим написом), Олени Пчілки, Христі Алчевської, Миколи Лисенка, Соломії Крушельницької, Михайла Старицького, Івана Карпенка-Карого, Марка Кропивницького, Гната Хоткевича, Михайла Драгоманова, Михайла Павлика, Агатангела Кримського (з дарчим автографом), Степана Коваліва, Дениса Лук'яновича, Федора Вовка, Володимира Гнатюка, Елізи Ожешко, Франтішека Ржегоржа, Яна Каспровича, Альфреда Єнсена та ін.

На сьогодні ще не встановлено загальної кількості фотографій Івана Франка та їх місце зберігання. За нашими даними, майже всі досі виявлені оригінали зосереджені у Львівському літературно-меморіальному музеї Івана Франка. За останній час збірка ця поповнилася ще чотирма унікальними фотографіями з приватних колекцій. Так, науковий співробітник Львівського музею етнографії і художнього промислу АН УРСР М. Д. Мандибуря передав знімок, на якому бачимо вже хворого Івана Франка, що диктує свої твори секретареві. Знімок зроблений надворі, біля полукіпків. Художник Г. С. Смольський, зять сестри Володимира Гнатюка, передав дев'ятнадцять фотографій діячів української культури в тому числі таких три знімки: І. Франко в 1896 р.; І. Франко та Б. Грінченко сидять за столом, 1903 р.; І. Франко серед слухачів курсів української мови у Львові, 1904 р.

Прижиттєві знімки Івана Франка — надзвичайно цінний матеріал, до якого не раз звертатимуться дослідники біографії і творчості письменника. Уважне вивчення цих документів дасть можливість укласти більш повний, науковий життєпис Каменяра, краще висвітлити його зв'язки з прогресивними вченими і культурними діячами багатьох країн. Слід сказати, що фотоархів І. Франка ще чекає уважного дослідника. Значна частина знімків дійшла до нас не в оригіналах, а в репродукціях. Наскільки точні ці репродукції? Окремі фотографії потребують повної або часткової атрибуції — уточнення дати і місця фотографування, з'ясування імен багатьох осіб на групових знімках. Ці неясності вже не раз призводили до прикросів: деякі знімки при публікуванні датувались неправильно, окремі фрагменти групових фото вважались оригіналами і т. п.

У пропонованому фотоальбомі зроблено деякі уточнення в документуванні знімків.

Іван Франко — син селянина-коваля з Нагуєвич Дрогобицького повіту в Галичині — народився 27 серпня 1856 р. Початкову освіту здобув у селі Ясениці-Сільній, згодом закінчив Дрогобицьку головну міську (нормальну) школу, а восени 1867 р. вступив до Дрогобицької гімназії. І тут, як і в головній міській школі, не минула хлопського сина «осляча лава», образи окремих «професорів» та панських синків. Але гострий природний розум, феноменальна пам'ять, поетичний талант, наполеглива щоденна праця виводять його у число найкращих учнів. Ковальський син стає молодіжним вожаком, очолюючи все передове, що було на той час у Дрогобицькій гімназії.

Слід відзначити, що за часів навчання Франка Дрогобицька гімназія, за винятком окремих учителів, була укомплектована здібними педагогами. Серед них були письменники Іван Верхратський і Юлій Турчинський. Не раз добрим словом згадував Франко про вчителя математики Міхонського, вчителів природознавства Едварда Гюккеля і Емерика Турчинського та ін. Про свої взаємини з окремими вчителями, про формування свого світогляду у гімназійні роки І. Франко згодом розповів в автобіографічних творах «Борис Граб», «Гірчичне зерно». У першому він багато місця відводить Міхонському.

Завдяки І. Верхратському майбутній письменник ще в нижчих класах гімназії знайомиться з творами українських класиків. Іван Франко з захопленням читає твори М. Шашкевича, Марка Вовчка, С. Руданського, О. Стороженка, П. Мирного, а також «Кобзар» Т. Шевченка, який мав вирішальний вплив на вироблення естетичного смаку та демократичного світогляду молодого гімназиста. За порадою Ю. Турчинського хлопець читає твори західноєвропейських класиків — Шекспіра, Шіллера, Гете, Ежена Сю, Коцебу, Міцкевича, Словацького та ін. І це, безумовно, сприяло засвоєнню секретів письменницької майстерності, надало відваги селянському синові спробувати свої сили в поезії і прозі. «Почав я писати — віршем і прозою — дуже вчасно, ще в нижчій гімназії», — розповів згодом Франко в автобіографії.

Тут, у гімназії, мабуть, в кінці 1869—1870 навчального року, Франко сфотографувався разом з іншими учнями III класу. Це, напевне, і є його перша фотографія.

Наступний знімок, що зберігся, зроблено у 1874 р.: в центрі групи учнів VII кл. гімназії сидить з книжкою Іван Франко, можливо, з журналом

«Друг», на сторінках якого він у 1874 р. дебютував своїм сонетом «Пісні народні».

Рано залишившись без батька, а потім і без матері, Франко був змушений працювати репетитором. На зароблені гроші він утримується матеріально і купує книжки для особистої бібліотеки, яка вже у період його навчання в гімназії налічувала більше 500 томів. На третій фотографії (1875 р.) бачимо Франка з його учнями Ярославом Рошкевичем та Іполітом Погорецьким, з якими він у юнацькі роки заприятелював, відмовившись від плати за репетиторство. Починаючи з літніх канікул 1874 р. аж до першого арешту 1877 р., молодий Франко часто бував у сім'ї Рошкевичів, яка жила у с. Лолин Долинського повіту.

Відчутний слід в особистому житті та в поетичній творчості майбутнього письменника залишило його знайомство з сестрою Ярослава Ольгою: в той час пізнав він і перші чари кохання, і болючі удари соціальної несправедливості.

Лише через шість літ з'являється наступна фотографія Івана Франка. Ці роки (1875—1881) були для юнака дуже бурхливими і важкими. У 1875 р. він поступає на філософський факультет Львівського університету, обирається членом «Академического кружка» і редакції журналу «Друг». Переїзд з провінціального Дрогобича, де не було ні бібліотек, ні демократичної преси, ні живого культурного руху, до Львова став переломним моментом у житті і творчості молодого письменника. У Львові І. Франко знайомиться з ідеями російських революціонерів-демократів В. Г. Белінського, М. Г. Чернишевського, М. О. Добролюбова, а також основоположників наукового соціалізму К. Маркса і Ф. Енгельса. Під впливом цих ідей він за короткий час з письменника-початківця виростає у майстра слова з твердими революційно-демократичними переконаннями. Яскравим свідченням його ідейного зростання є збірка оповідань «Борислав» (1877). Якщо у першій збірці «Баяди і розкази» (1876) переважають твори романтичного забарвлення, то у другій з великою художньою силою викрито хижацьку експлуатацію робітників капіталістами на нафтових промислах. Ідейному загартуванню письменника сприяла його безпосередня діяльність, спрямована на піднесення класової свідомості пригноблених мас: він працює редактором робітничої газети «Ргаса», проводить громадсько-політичну роботу серед трудящих Львова, Дрогобича, Борислава.

1877 рік став для Франка роком випробувань. Його заарештовують і ув'язнюють, обвинувачуючи в організації соціалістичного гуртка і розповсюдженні соціалістичних ідей серед трудящих Галичини. Але дев'ятимісячне ув'язнення не зламало Франка-борця. Разом з Михайлом Павликом він видає перший революційно-демократичний журнал «Громадський друг», а після його заборони — альманахи «Дзвін», «Молот». Журнал «Громадський друг» відкривався поезією-прологом «Товаришам із тюрми», у якому Франко на весь голос заявив своє революційне кредо:

Ми ступаєм до бою нового
Не за царство тиранів, царів,
Не за церков, попів, ані бога,
Ні за панство неситих панів.
Наша ціль — людське щастя і воля...

На сторінках журналу Франко друкує славнозвісну поезію «Каменярі», оповідання «Моя стріча з Олексою», повість «Воа constrictor» і багато інших творів. Одночасно він видає «Дрібну бібліотеку», продовжує редагувати газету «Ргаса», перекладає твори російських письменників-демократів, здійснює перший переклад на українську мову 24-ї глави «Капіталу» К. Маркса та окремих глав «Анти-Дюрінга» Ф. Енгельса, веде велику громадсько-політичну роботу.

В 1880 р. Франка заарештовують вдруге. Після тримісячного ув'язнення в коломийській тюрмі він повертається до Львова. Офіційні та університетські власті і свої «добродії» вороже зустріли «неблагонадійного» письменника. Йому заборонили відвідувати культурно-освітні установи, за поданням університетських властей державна рада Галичини позбавляє Франка стипендії. Все це спричинилось до того, що він змушений був залишити навчання у Львівському університеті і виїхати до вітчима у рідне село Нагуєвичі. Тут він живе у великих злиднях. Проте, розглядаючи фотознімок цього періоду (1881 р.), бачимо Франка вольового, незламного фізично і духовно, готового боротись до переможного кінця. У нагуєвицький період Іван Франко пише повість «Борислав сміється» — перший художній твір у світовій літературі, де показано елементи організованої боротьби робітничого класу проти визиску капіталу; створює історичну повість «Захар Беркут», в якій оспівує героїзм наших предків у боротьбі

з іноземними поневолювачами; перекладає українською мовою «Мертві душі» Гоголя, поезії Гете, Гейне, Гавлічка-Боровського; пише цілу низку наукових розвідок про творчість Тараса Шевченка.

У 1885 р. на запрошення діячів культури Наддніпрянської України Іван Франко їздив до Києва. Тут він познайомився і заприятелював з М. Лисенком, сім'єю Косачів, І. Нечуєм-Левицьким, М. Старицьким, Т. Рильським та ін. Через рік він удруге побував у Києві. Ця поїздка в особистому житті письменника відіграла велику роль: у Києві Іван Франко одружується з Ольгою Хоружинською. З цієї нагоди вони сфотографувалися.

Той же фотограф, Володимир Висоцький, зробив ще один знімок письменника. Франко не випадково відвідав саме його салон. В. Висоцький був поетом, ширим приятелем видатної польської письменниці Елізи Ожешко. Довідавшись, що Іван Франко їде до Києва, вона порадила йому особисто познайомитися з цією хорошою людиною. «Чи не схочете, будучи у Києві, відвідати Володимира Висоцького (на Хрещатику, будинок Попова, „Фотографическое заведение“), — писала Е. Ожешко Франкові 8 квітня 1886 р. — Ви зробили б йому цим невимовну приємність, а що це один із моїх найближчих і наймиліших людей однієї думки, дуже прагну цього. Це також одна з найкращих і найчистіших душ, які є на світі... Посилаю Вам — на випадок, якщо Ви не читали її — його поему „Laszka“». У листі-відповіді від 13 квітня 1886 р. Франко писав: «Щиро дякую Вам за присилку поеми п. Висоцького; деякі його вірші я знаю і ціню. Будучи в Києві, напевне зайду до нього». Фотографію, яку зробив В. Висоцький, Іван Франко на доказ щирої дружби подарував Елізі Ожешко.

Року 1887-го виходить велика збірка поезій Івана Франка «З вершин і низин», яка після «Кобзаря» Тараса Шевченка знаменувала новий етап у розвитку української дожовтневої поезії. У тому ж році Франко стає постійним працівником редакції польської прогресивної газети «Kurier Lwowski». Українські націоналісти у зв'язку з цим дорікали письменникові, що він, мовляв, працює на чужих. Однак за десять років (1887—1897) роботи у цій газеті, як згодом писав Франко, він зробив більше для української культури, ніж усі патентовані патріоти разом узяті. У цьому виданні письменник друкує свої художні твори, безліч статей про українську, російську і польську літератури.

З нагоди виїзду співробітника газети Енлендера до Відня на постійне проживання усі члени редакції разом з Франком сфотографувалися. Знімок цей відноситься, вірогідно, до 1894 р.

90-ті роки для І. Франка були надзвичайно інтенсивними у всіх сферах його діяльності. В 1890 р. він з Михайлом Павликом засновує радикальну партію та її друкований орган — журнал «Народ». Одночасно вони видають газету «Хлібороб», розраховану на широкі кола селян. Радикальна партія відіграла прогресивну роль у боротьбі трудящих за свої соціальні і політичні права, зокрема під час виборів до парламенту в 1895, 1897 і 1898 роках. До речі, селяни тричі висували своїм кандидатом Івана Франка, але урядові кола з допомогою виборчих махінацій жодного разу не допустили його у парламент.

З 1894 р. Франко починає видавати журнал «Житє і слово», що став вершиною революційно-демократичної журналістики на Україні. На його сторінках друкувалися твори кращих українських письменників. У розділі публіцистики гостро ставились найпекучіші проблеми суспільно-політичного життя в Австро-Угорщині, західноукраїнський читач діставав докладну інформацію про робітничий рух у Росії.

В останнє десятиліття ХІХ сторіччя Франко порадував шанувальників його музи такими збірками поезій, як «Зів'яле листя», «Мій ізмарagd», «Поєми», збірками оповідань «В поті чола», «Галицькі образки» (польською мовою), а малят — «Лисом Микитою», збіркою казок «Коли ще звірі говорили» та ін. У ці ж роки з'являються його драматичні твори: «Украдене щастя», «Учитель», «Сон князя Святослава», «Майстер Чирняк». Одночасно він розгортає наукову діяльність: у 1893 р. у Віденському університеті захищає докторську дисертацію, габілітується на посаду доцента Львівського університету, пише низку наукових праць. На фотографіях цього періоду (їх шість) прекрасно відтворено характерні риси Каменяра — народного трибуна, неперевершеного публіциста, художника, вченого.

1898 рік у літературному і культурному житті Галичини був особливим: прогресивна громадськість відзначала 100-ліття виходу в світ «Енеїди» І. Котляревського та 25-літній ювілей літературної, наукової і громадської діяльності Івана Франка. З цієї нагоди у Львові був скликаний перший з'їзд українських письменників Галичини й Буковини. В час ювілейних святкувань Франко сфотографувався з учасниками з'їзду.

Аж через три роки з'являється нова фотографія письменника. На ній Іван Франко у повному розквіті фізичних і духовних сил. Його літературна, наукова і громадська діяльність була визнана не тільки в Галичині і на сході України, але й в усій Європі та за океаном.

Цісарсько-царські кордони, які насильно пошматували єдиний український народ, були великим гальмом у спілкуванні кращих синів двох частин України — Наддніпрянської і Західної. Але, незважаючи на урядові рогатки, прогресивні діячі української культури Наддніпрянщини підтримували зв'язки з революційно-демократичними діячами в Галичині. Львів відвідували М. Коцюбинський, Леся Українка, І. Нечуй-Левицький, Б. Грінченко, М. Вороний, М. Садовський, Г. Хоткевич та ін. Франко, як редактор «Літературно-наукового вісника», багато зробив для публікації їхніх творів на сторінках журналу.

Восени 1903 р. з Чернігова до Львова приїхав відомий український письменник, автор «Словаря української мови» Борис Грінченко, з яким Іван Франко був у дружніх зв'язках, називаючи його своїм товаришем. Під час перебування Бориса Грінченка у Львові вони сфотографувалися (сидять за столом і стоять поруч).

Слід відзначити, що вказана фотографія датується по-різному. Наприклад, у книзі І. Басса «Іван Франко. Біографія» — 1905 роком, у статті до 100-річчя з дня народження, яка була вміщена у «Літературній Україні», — 1904-м. В особистому архіві Б. Грінченка виявлена ця фотографія, на якій рукою дружини написано: «Іван Франко і Борис. 1903 р.». Беручи до уваги цей запис, а також те, що Грінченко був у Львові восени 1903 р., очевидно, правильніше вважати, що сфотографувалися письменники у 1903 р.

Під впливом революції 1905 р. в Росії великий Каменяр створює свого безсмертного «Мойсея» — перлину української дожовтневої поезії. Саме у цей час з Чернігова до Львова завітав Михайло Коцюбинський. З хвилюванням згадував він пізніше про зустріч з І. Франком: «В своїй убогій хаті сидів він за столом босий і плив: рибаські сіті, як бідний апостол. Плів сіті й писав поему «Мойсей». Не знаю, чи попалася риба в його сіті, але душу мою він полонив своєю поемою». Як хвилююче свідчення широкій дружбі кращих синів українського народу залишилася для нащадків фотографія, на якій бачимо М. Коцюбинського, І. Франка та В. Гнатюка у 1905 р.

Виснажлива праця, матеріальні нестатки, переслідування властями, цькування реакційними колами — все це спричинилося до того, що у 1908 р. Іван Франко захворів важким недугом — паралічем. Вісім років українська прогресивна громадськість на зібрані кошти допомагала письменникові лікуватися: він у 1908 р. їде до Рієки, Ловрана і Ліпіка (Югославія), у 1909 р. — до Одеси, кожного літа відпочиває у карпатському селі Криворівні, звертається до кращих лікарів Львова. Але лікування було безрезультатним. Значну частину своїх творів хворий письменник диктував синові Андрію, після його смерті — різним людям, а в час деякого покращання здоров'я писав лівою рукою.

Збереглося чимало фотографій цього періоду: І. Франко у саду перед будинком санаторію у Ловрані, 1908 р.; два найбільш поширені у різних виданнях знімки Франка 1910 р. і 1913 р.; чотири фотографії, зроблені селянином-гуцулом В. Якіб'юком у Криворівні (І. Франко у вишиваній сорочці, 1910 р.; письменник у кімнаті В. Якіб'юка диктує свої твори учителю Завадовичу; сидить на гуцульському рядні біля хати; знятий на повний зріст перед будинком). На більшості знімків Франко виглядає втомленим. Проте світлий ум його працює напружено, продуктивно. У листівці до В. Якіб'юка від 4 грудня 1915 р. він пише: «Добре, що хвороба тіла не вменшила мого духовного здоров'я і душевної сили, що дає мені змогу день у день по кілька годин трудитися над збагаченням нашого письменства». У період хвороби Іван Франко пише велику і ґрунтовну працю — «Нариси українсько-руської літератури»; упорядковує кілька поетичних і прозових збірок, перекладає драми Пушкіна, Шекспіра, Гете, античних авторів, пише статтю «Шевченкова „Марія”» тощо.

Українська і світова прогресивна громадськість урочисто відзначила другий ювілей Івана Франка — 40-ліття його літературної, наукової й громадської діяльності. У містах і селах Галичини та Буковини відбувалися читацькі конференції, літературні вечори, концерти. На окремі з них приїздив Франко, виступав з читанням поеми «Мойсей». Так, він відвідав Тернопіль, Збараж, Підволочиськ, Турку, Дрогобич, Чернівці, село Зоднишівку на Тернопільщині та ін. На пам'ять про приїзд до Чернівців у 1913 р. письменник сфотографувався з учасниками ювілейної зустрічі. Широко відзначено ювілей у Львові. З цієї нагоди був скликаний II Всеукраїнський з'їзд студентів. На п'ятий день роботи з'їзду Іван Франко сфотографувався з групою делегатів.

З початком першої світової війни Франко зі Львова не виїздив. Деякий час він лікувався вдома, а з 15 листопада 1915 р. до 1 квітня 1916 р. перебував у лікарні. Збереглося чотири фотографії цього часу: письменник працює за столом; І. Франко у товаристві двох молодих людей; І. Франко з лікарем Б. Овчарським і ще двома невідомими людьми; І. Франко в оточенні хворих і тих, що прийшли їх відвідати (це останній прижиттєвий знімок, зроблений в січні 1916 р.).

З кожним днем здоров'я Івана Франка погіршувалося, і 1 квітня 1916 р. він повернувся з лікарні додому. Умови вдома були надзвичайно складні: дружина — у лікарні, сини — на дорогах війни, донька — у родичів на Київщині. За хворим письменником доглядали приятелі і знайомі. Не давали спокою попи-клерикали, марно намагаючись умовити Франка, щоб він висповідався.

28 травня 1916 р. о 16 годині перестало битися серце великого сина України. Звістка про смерть Івана Франка боляче вразила мільйони шанувальників його таланту, однодумців, соратників у боротьбі за щастя трудящих.

Прогресивна громадськість Львова з великою скорботою провела в останню путь славетного Каменяра. Більше десяти тисяч чоловік ішло за труною того, хто до останнього подиху вірно служив своєму народові. У день похорону, 30 травня 1916 р., фотограф Лісса зробив шість знімків, які й зараз, через десятиліття, добре доносять почуття глибокої жалоби, що панувала тоді на вулицях старовинного Львова.

З широкою любов'ю вшановують пам'ять Каменяра трудящі Країни Рад. За Радянської влади твори письменника видані мільйонними тиражами у перекладах на 33 мови народів нашої країни. Його іменем названо колишні Станіслав, Нагуєвичі, Янів, центральні вулиці багатьох міст. Ім'я Івана Франка носять культурні і навчальні заклади Радянської України, колгоспи і радгоспи. У Києві, Львові, Дрогобичі й Бориславі споруджено пам'ятники великому синові українського народу. Широко було відзначено 100-річчя з дня народження і 50-річчя з дня смерті І. Франка трудящими Радянського Союзу та всім прогресивним людством. Його твори перекладені на багато мов народів зарубіжних країн.

Звиш півстоліття відділяє нас від часу, коли пішов з життя Іван Франко. Але його творчість, справа, якій він віддав своє благородне життя, — невмирущі.

ВЕЛИКИЙ СИН УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ,
ОДИН З НАЙВИДАТНІШИХ ПРЕДСТАВНИ-
КІВ ЙОГО КУЛЬТУРИ ІВАН ФРАНКО ЗА-
СЛУЖЕНО ЗДОБУВ СВІТОВУ СЛАВУ, БЕЗ
ПЕРЕБІЛЬШЕННЯ МОЖНА СКАЗАТИ, ЩО
ЄВРОПЕЙСЬКА ЛІТЕРАТУРА ДРУГОЇ ПОЛО-
ВИНИ ХІХ І ПОЧАТКУ ХХ СТОРІЧ НЕ ЗНА-
ЛА ПИСЬМЕННИКА, ЯКИЙ БИ ТАК САМО,
ЯК ФРАНКО, ПОЄДНУВАВ У СОБІ ПОЕТА,
ПРОЗАІКА, ФІЛОСОФА, ІСТОРИКА, ПУБЛІ-
ЦИСТА, ПЕРЕКЛАДАЧА З БАГАТЬОХ МОВ,
ЕКОНОМІСТА, ЗБИРАЧА І ДОСЛІДНИКА
ФОЛЬКЛОРУ.

«Радянська Україна», 27 серпня 1956 р.

ПОЧАВ Я ПИСАТИ — ВІРШЕМ І ПРОЗОЮ — ДУЖЕ
ВЧАСНО, ЩЕ В НИЖЧІЙ ГІМНАЗІЇ. ВПЛИВ НА
ВИРОБЛЕННЯ У МЕНЕ ЛІТЕРАТУРНОГО СМАКУ МАЛИ
ДВА ВЧИТЕЛІ: ІВАН ВЕРХРАТСЬКИЙ І ЮЛІЙ ТУРЧИН-
СЬКИЙ, ОБА ПИСАТЕЛІ І ПОЕТИ...

*І. ФРАНКО. Автобіографія (з його листа до М. Драгоманова),
Твори, т. 1, К., 1955, стор. 13.*

І. ФРАНКО — УЧЕНЬ ІІІ КЛ.
ДРОГОВИЦЬКОЇ ГІМНАЗІІ.
З групового фото 1870 р.

... ШЕВЧЕНКА (ЛЬВІВСЬКЕ ВИДАННЯ), ВИЗИЧЕНОГО ВІД ВЕРХРАТСЬКОГО, Я ВИВЧИВ МАЙЖЕ НАПАМ'ЯТЬ (А ПАМ'ЯТЬ У МЕНЕ БУЛА ТАКА, ЩО ЛЕКЦІЮ ІСТОРІЇ, КОТРУ ВЧИТЕЛЬ ЦІЛУ ГОДИНУ ГОВОРИВ, Я МІГ ОПІСЛЯ ПРОДИКТУВАТИ ТОВАРИШАМ МАЙЖЕ СЛОВО В СЛОВО!). ЩЕ В НИЖЧІЙ ГІМНАЗІЇ Я ПОЧАВ ЗБИРАТИ ПІСНІ НАРОДНІ, СПЕРШУ ВІД МОЄЇ МАТЕРІ, А ОПІСЛЯ І В ДРОГОБИЧІ РОЗПИТУВАВ СВИДУЩИХ ЛЮДЕЙ (РЕМІСНИКІВ і т. і.)...

*І. ФРАНКО. Автобіографія (з його листа до М. Драгоманова).
Твори, т. 1. К., 1955, стор. 13.*

УЧНІ ІІІ КЛ. ДРОГОБИЦЬКОЇ ГІМНАЗІЇ 1870 р. У ДРУГОМУ РЯДУ КРАЙНІЙ ЗЛІВА — ІВАН ФРАНКО.

У ВІ КЛАСІ ФРАНКО УЖЕ ПИСАВ ВІРШІ, КЛИКАВ МЕНЕ АБО ДРУГИХ, ЩОБ ПЕРЕД НАМИ ПРОЧИТАТИ ІХ І ПОЧУТИ, ЩО МИ НА ТЕ СКАЖЕМО. ПО НАЙБІЛЬШІЙ ЧАСТИНІ ТАКІ ВІРШІ ВІН ВСЕ ВВАЖАВ ЗА НЕВДАЛІ І ПАЛИВ. АЛЕ Й БУЛИ ТАКІ, ЩО ВІДСИЛАВ ДО «АКАДЕМИЧЕСКОГО КРУЖКА», ПРИ ЯКИМ ВИДАВАВСЯ «ДРУГ»; ТУТ ВОНИ БУЛИ ПОМІЩУВАНІ.

К. БАНДРІВСЬКИЙ

«Іван Франко у спогадах сучасників». Львів, 1956, стор. 88.

УЧНІ VII КЛ. ДРОГОВИЦЬКОЇ ГІМНАЗІЇ. 1874 р. У ЦЕНТРІ З КНИГОЮ — І. ФРАНКО.

Ф

РАНКО БУВ ДУЖЕ ЗДІБНИЙ... ВІН ІШОВ ДО VII КЛ. Й ОХОЧЕ РІШИВСЯ ОБОХ НАС УЧИТИ. ТАК УЧИВ НАС ЦІЛИЙ РІК, І МИ ЙОМУ ЩОСЬ ТАМ ПЛАТИЛИ. АЛЕ ЗА ТОЙ ЧАС МИ ТАК ПІЗНАЛИСЯ І ЗАПРИЯЗНИЛИСЯ, ЩО ВІН УЖЕ ВІД НАС НІЯКОЇ ЗАПЛАТИ НЕ ХОТІВ БРАТИ Й УЧИВ НАС ЛИШЕ З ПРИЯЗНІ В ЦІЛИМ ДРУГИМ РОЦІ АЖ ДО СВОЄЇ МАТУРИ. Є ЦЕ ДУЖЕ ГАРНА РИСА ЙОГО ХАРАКТЕРУ, ЩО ВЖЕ ПРОЯВИЛАСЯ В ІВАНА ФРАНКА В МОЛОДИХ ЛІТАХ.

І. ПОГОРЕЦЬКИЙ

«Іван Франко у спогадах сучасників». Львів, 1956, стор. 96.

І. ФРАНКО (В ЦЕНТРІ)
З. Я. РОШКЕВИЧЕМ
ТА І. ПОГОРЕЦЬКИМ.
Дрогобич, 1875 р.

ПІД ВПЛИВОМ БЕЛЕТРИСТИКИ ВЕЛИКОРУСЬКОЇ, ОСОБЛИВО ЛЬВА ТОЛСТОГО І ТУРГЕНЄВА, А ТАКОЖ ЕМ. ЗОЛЯ, ЗАЧАВ Я ПИСАТИ РЯД ДРІБНИХ ЕСКІЗІВ І НОВЕЛ («ГАЛИЦЬКИХ ОБРАЗКІВ»), В КОТРИХ ЗАДУМАВ, НЕ В'ЯЖУЧИСЯ ЗГОРИ НІЯКИМ ПЛАНОМ, ЗМАЛЮВАТИ ЖИТТЯ ГАЛИЦЬКОГО НАРОДУ У ВСІХ ЙОГО ВЕРСТВАХ І ПРОЯВАХ, В МІРУ ТОГО, ЯК ДОСВІД ЖИТТЯ ВВЕДЕ МЕНЕ В СТИЧНІСТЬ З РІЗНИМИ ТИПАМИ І МОМЕНТАМИ ТОГО ЖИТТЯ.

*І. ФРАНКО. Автобіографія (з його листа до М. Драгоманова).
Твори, т. 1. К., 1955, стор. 23—24.*

І. ФРАНКО —
УЧЕНЬ VIII КЛ.
ДРОГОБИЦЬКОЇ ГІМНАЗІІ.
З групового фото 1875 р.

В ІМ'Я СВОБОДИ, РІВНОСТІ І БРАТЕРСТВА ПІДНЕСЛИ Й РОБІТНИКИ ГОЛОВУ, СТАЛИ ДО БОРОТЬБИ, З КОТРОЇ ШВИДШЕ ЧИ ПІЗНІШЕ МУСЯТЬ ВИЙТИ ПОБІДИТЕЛЯМИ. А ТОДІ СВОБОДА, РІВНІСТЬ І БРАТЕРСТВО СТАНУТЬ ЗАГАЛЬНИМ ДОБРОМ УСЕЇ ЛЮДСЬКОСТІ, БО РОБІТНИКИ — ТО ЛЮДСЬКІСТЬ. КОЛИ УПАДУТЬ ПРИВІЛЕЇ КАПІТАЛУ, ТОДІ ОСТА-НУТЬСЯ НА СВІТІ ТІЛЬКО ЛЮДИ, РОБУЧІ ЛЮДИ — НІ ПОНИЖ НИХ, НІ ПОВИЖ НИХ НЕ БУДЕ ІНШОЇ ВЕРСТВИ.

*І. ФРАНКО. Мислі о еволюції в історії людськості.
Журн. «Світ», 1881, № 11—12, стор. 206.*

І. ФРАНКО. 1881 р.

СПАСИБІ ТОБІ, МОЄ СОНЕЧКО,
ЗА ПРОМІНЧИК ТВІЙ — ЩИРЕ СЛÓВЕЧКО!
ЯК ПРОМІНЧИКА НЕ ЗДОБУТЬ ПРИТЬМОМ,
СЛОВА ЩИРОГО НЕ КУПИТЬ СРІБЛОМ.

...ТОЖ ЗА ДАР МАЛИЙ, А БЕЗЦІННИЙ ТВІЙ,
ЩО, МОВ ЦВІТ, СКРАСИВ ШЛЯХ ОСІННІЙ МІЙ,
ЗА ТОЙ УСМІХ ТВІЙ НЕ ВДОСЛІД ЖУРБИ
СПАСИБІ ТОБІ! СПАСИБІ ТОБІ!

*І. ФРАНКО. Моїй дружині. Твори, т. 13.
К., 1954, стор. 235.*

І. ФРАНКО З ДРУЖИНОЮ.
Київ, травень 1886 р. Фотограф
В. Висоцький.

НАЙСЕРДЕЧНІШЕ ДЯКУЮ ВАМ, ШАНОВНИЙ ПАНЕ, ЗА ФОТОГРАФІЇ, ЯКІ МЕНІ І МОЇЙ МОЛОДІЙ ПРИЯТЕЛЬЦІ ЗРОБИЛИ БІЛЬШУ ПРИЄМНІСТЬ, НІЖ МОЖУ ОПИСАТИ, І ЗА ПРОДОВЖЕННЯ ПОЕЗІЙ, НЕ ОДНА СТРОФА ЯКИХ ЗВОРУШИЛА МЕНЕ ДО ГЛИБИНИ.

Е. ОЖЕШКО. Листи, т. 2, част. II. Варшава—Гродно, 1938, стор. 280. Переклад з польської мови.

І. ФРАНКО. Київ, травень
1886 р. Фотограф В. Висоцький.

ІВАНА ФРАНКА, РЕДАКТОРА «НАРОДУ», НАЙБІЛЬШОГО ТЕПЕР ЖИЮЧОГО РУСЬКОГО ПИСАТЕЛЯ, ЧОЛОВІКА, ЩО ТАК, ЯК Т. ШЕВЧЕНКО, ГІРКИМ ТРУДОМ ВИЙШОВ З-ПІД СІЛЬСЬКОЇ СТІХИ НА ВИДНЕ СТАНОВИСЬКО, НА СЛАВУ І ХОСЕН ЦІЛОГО РУСЬКОГО НАРОДУ,— НЕ ХОТІЛИ НАРОДОВЦІ-НОВОЕРИСТИ ПРИЙМИТИ В ЧЛЕНИ «ПРОСВІТИ» І ТОВАРИСТВА ІМЕНІ ШЕВЧЕНКА. ЦЕЙ ПОСТУПОК ОБОХ ТОВАРИСТВ ЗНАМЕНУЄМО ЯКО ВЕЛИКУ ГАНЬБУ, ЗАПОДІЯНУ ДЛЯ ВСЬОГО РУСЬКОГО НАРОДУ.

Газ. «Хлібороб». Коломия, 1892, № 6, стор. 51.

І. ФРАНКО. 1890 р.

ГЛЯДАЮЧИСЯ СВОЇМИ СПОМИНАМИ В ТІ ЧАСИ, ПРОВЕДЕНІ «В НАЙМАХ У СУСІДІВ», Я З ЧИСТОЮ СОВІСТЮ МОЖУ СКАЗАТИ, ЩО ВОНИ ЗОВСІМ НЕ БУЛИ СТРАЧЕНІ АНІ ДЛЯ МЕНЕ ОСОБИСТО, АНІ НАВІТЬ ДЛЯ ІНТЕРЕСІВ НАШОГО НАРОДА, ДЛЯ ЯКИХ Я ВЛАСНЕ В ТІМ ЧАСІ ЗРОБИВ, ЗДАЄТЬСЯ МЕНІ, ДАЛЕКО БІЛЬШЕ, НІЖ КОТРИЙ-БУДЬ ІЗ НАШИХ НАЙВИДНІЙШИХ ДІЯЧІВ ТОГО ЧАСУ.

І. ФРАНКО. В наймах у сусідів, т. 1, Львів, 1914, стор. VI.

І. ФРАНКО (У ДРУГОМУ РЯДУ — ДРУГИЙ СПРАВА) СЕРЕД СПІВРОБІТНИКІВ ГАЗЕТИ
«KURJER LWOWSKI». 1894 р.

Я ЗНАЮ НАПЕВНО І ЗНАЮ ВІД ЛЮДЕЙ
ДОСИТЬ КОМПЕТЕНТНИХ, ЩО КАФЕДРИ МЕНІ
ПРИ ЖОДНІМ АВСТРІЙСЬКІМ УНІВЕРСИТЕТІ НЕ ДА-
ДУТЬ — НЕ ДЛЯ ТОГО, ЩО Я РУСИН, А ДЛЯ ТОГО, ЩО
Я «ПОЛІТИЧНО ПОМАРНОВАНИЙ». МУСІЛА Б ХІБА
АВСТРІЯ ПЕРЕСТАТИ БУТИ АВСТРІЄЮ.

*З листа Івана Франка до дружини. Не датовано. Інститут літератури
АН УРСР ім. Т. Г. Шевченка, ф. 3, ш. 1607, стор. 373.*

І. ФРАНКО. Львів, 1895 р.

ВІН ХЛОПСЬКИЙ СИН, ВИХОВАНИЙ В ЧОРНІЙ БІДІ, НА ЧОРНІМ ХЛІБІ, НА НЕСОЛЕНІЙ КАПУСТІ. ЦІЛЕ ЖИТТЯ СВОЄ БОРОНИВ ІВАН ФРАНКО ХЛОПСЬКІ СПРАВИ. ЗА СПРАВУ ХЛОПСЬКУ ВІН ТЕРПІВ СТРАШНІ ПЕРЕСЛІДУВАННЯ, АЛЕ ПАНАМ РІЗАТИ ПРАВДИ НЕ ПЕРЕСТАВ. ГАЗЕТАМИ, КНИЖКАМИ І ВІРШАМИ ВІН ПОКАЗУВАВ НА НУЖДУ ХЛОПСЬКУ, НА КРИВДИ ХЛОПСЬКІ. ІВАНА ФРАНКА МИ БАЧИЛИ НА ВІЧУ В ПЕРЕМИШЛІ І В МОСТИСЬКАХ, МИ ЧУЛИ ЙОГО ЗОЛОТІ СЛОВА І МИ ПОЛЮБИЛИ ЙОГО СЕРДЕЧНО. НАЙ ІДЕ ДО ВІДНЯ! НАЙ ТАМ ЯКО ПОСОЛ РОЗКАЖЕ, В ЯКІМ ЯРМІ МИ ХОДИМО.

Відозва виборчого комітету Перемиського, Добромільського і Мостиського округів до виборців 26 жовтня 1895 р. «Іван Франко. Документи і матеріали». К., 1966, стор. 193.

І. ФРАНКО. Львів, 1896 р.

Я ДИВИВСЯ ЗБЛИЗЬКА НА ФРАНКА, ЯК НА
СОНЦЕ, ВІД ЯКОГО МЕРКНУТЬ ОЧІ...
СПИТАЄТЕ, МОЖЕ, ЯКЕ ВРАЖЕННЯ ЗРОБИВ НА МЕНЕ
ФРАНКО?
ВЕЛИКОГО АСТРАЛЬНОГО ТІЛА, ЩО ГРІЄ НА ВСЮ
УКРАЇНУ, А СВІТИТЬ ДАЛЕКО ДАЛЬШЕ.

М. ЧЕРЕМШИНА

«Іван Франко у спогадах сучасників». Львів, 1956, стор. 306, 308.

І. ФРАНКО. 1896 р.

ВІД НАЙМОЛОДШИХ ЛІТ СТОЯВ ВІН У РЯДІ ПЕРШИХ БОРЦІВ ЗА ВОЛЮ ДУМКИ, СЛОВА, ЗА СВОБОДУ СОВІСТІ... ВІН ПЕРШИЙ У НАС, У ГАЛИЧИНІ, СЯГНУВ ДУМКАМИ ПОЗА ГРАНИЦІ НАШОЇ ВІТЧИЗНИ І СВОЇМИ ТВОРАМИ ВКАЗАВ ШЛЯХ ДО ШИРОКОЇ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ КУЛЬТУРИ. ВІН ПРИЧИНИВСЯ НАЙБІЛЬШЕ ДО РОЗБУДЖЕННЯ НАШОГО ДУХОВНОГО ЖИТТЯ І ЗВ'ЯЗАВ СВОЄ ІМ'Я ЯКНАЙТІСНІШЕ З ІСТО-РІЄЮ НАШОГО ПИСЬМЕНСТВА... ТАКИМ ЧОЛОВІКОМ МИ ПОВИННІ СПРАВЕДЛИВО ГОРДИТИСЯ; ТАКИМ ЧО-ЛОВІКОМ ГОРДУВАЛАСЬ БИ ЙІ КОЖДА, НАВІТЬ НАЙ-КУЛЬТУРНІША НАЦІЯ. ТОМУ МОЖЕМО МИ ВЕСЕЛО ГЛЯДІТИ В НАШУ БУДУЧИНУ, БО НАЦІЯ, ЩО ВИДАЄ ТАКИХ ЛЮДЕЙ, МАЄ ЇЇ ПЕРЕД СОБОЮ...

З промови В. Гнатюка на 25-літньому ювілеї літературної і громадської діяльності І. Франка. Літературно-науковий вісник, річник I, кн. XI, т. 4, 1898, стор. 118—119.

І. ФРАНКО. З групового
фото. Львів, 1898 р.

ПЕРЕД МОЇМИ ОЧИМА СТОЯВ СПІВЕЦЬ БОРОТЬ-
БИ І ПРАЦІ. ТРУДІВНИК, З ЧОЛОМ, ЗРОШЕНИМ
СОЛОНИМИ КРАПЛЯМИ ПОТУ, ВІН УПЕРТО ПРОБИВАВ
ТЕРНИСТУ ПУТЬ КРІЗЬ НІЧНИЙ ТУМАН ДО СОНЦЯ!

О. КОБИЛЯНСЬКА. Твори, т. 5. К., 1963, стор. 204.

І. ФРАНКО. 1901(?)р.

М ОЖЕ, ЦІКАВО БУДЕ, ВИСОКОПОВАЖНИЙ
І ДОРОГИЙ ТОВАРИШУ, ГЛЯНУТИ НА ЦЮ
АФІШКУ, ЯКУ МИ ПРИНЕСЛИ З ВИСТАВИ ВАШОЇ
ДРАМИ («УКРАДЕНЕ ЩАСТЯ». — І. С.), ЦЮ ЗРОБИЛА
НА НАС ВЕЛИКЕ ВРАЖІННЯ, НАЙБІЛЬШЕ ДЕЯКИМИ
СЦЕНАМИ, ЦЮ ВИРАЗНО СВДЧИЛИ, РУКА ЯКОГО ВЕ-
ЛИКОГО ТАЛАНТУ ЇХ ПИСАЛА. ХАЙ ДОЛЯ ПОШЛЕ
ВАМ ЗМОГУ НАПИСАТИ ЩЕ БАГАТО ДРАМ.

Б. ГРІНЧЕНКО

Автограф Б. Грінченка на друкованому відбитку афіші. Інститут літератури ім. Т. Г. Шевченка АН УРСР, ф. 3, спр. 1629, арк. 207.

І. ФРАНКО (СПРАВА)
З Б. ГРІНЧЕНКОМ.
Львів, 1903 р.

ЛІТЕРАТУРНА, ПУБЛІЦИСТИЧНА І ВЧЕНА ДІЯЛЬНІСТЬ ФРАНКА ДУЖЕ РІЗНОМАНІТНА.

ЛІТЕРАТУРНА ДІЯЛЬНІСТЬ РОЗПАДАЄТЬСЯ НА ПРОЗОВУ І ПОЕТИЧНУ. БАГАТО ПОВІСТЕЙ ФРАНКА ПЕРЕКЛАДНО НА РОСІЙСЬКУ, НІМЕЦЬКУ І ПОЛЬСЬКУ МОВИ. ЯК ПИСЬМЕННИК-РЕАЛІСТ, ГЛИБОКО ПРАВДИВИЙ І ЩИРИЙ, ФРАНКО В ГАЛИЦЬКІЙ ЛІТЕРАТУРІ НЕ МАЄ СОБІ РІВНОГО...

ЯК ЛЮДИНА ШИРОКИХ ПОГЛЯДІВ, ФРАНКО ВИСОКО ЦІНИВ РОСІЙСЬКУ ЛІТЕРАТУРУ І БАГАТО ЧОГО З НЕЇ ПЕРЕКЛАВ НА МАЛОРУСЬКУ МОВУ...

Доповідна записка професора М. Сумцова історико-філософському факультетові Харківського університету про літературну й наукову діяльність Франка. «Іван Франко. Документи і матеріали». К., 1966, стор. 256.

І. ФРАНКО. Львів, 1903 р.

С ПЛАЧУЮЧИ БОРГ ЗА ХАТУ, МИ ЖИЛИ НАД-
ЗВИЧАЙНО СКРОМНО: НІДЕ НЕ БУВАЛИ І ДО
НАС З ТОВАРИСТВА РІДКО ХТО ПРИХОДИВ. ЗАТЕ
ДОВОЛІ БАГАТО ЗНАЙОМИХ ПРИЇЗДИЛО З-ЗА КОР-
ДОНУ... ЧАСТЕНЬКО ПРИЇЗДИЛИ ДО БАТЬКА РЕВО-
ЛЮЦІОНЕРИ З РОСІЇ...

ПЕТРО ФРАНКО

«Іван Франко у спогадах сучасників». Львів, 1956, стор. 387.

І. ФРАНКО З СІМ'ЄЮ. Львів, 1904 р.

СХІД ЄВРОПИ, А В ТІМ КОМПЛЕКСІ ТАКОЖ НАША УКРАЇНА ПЕРЕЖИВАЄ ТЕПЕР ВЕСНЯНУ ДОБУ, КОЛИ ТРИСКАЄ КРИГА АБСОЛЮТИЗМУ ТА ДЕСПОТИЗМУ, КОЛИ НАРОДНІ СИЛИ СЕРЕД СТРАШНИХ КАТАСТРОФ ШУКАЮТЬ СОБІ НОВИХ ДОРІГ І НОВИХ ФОРМ ДІЯЛЬНОСТІ, КОЛИ НЕВИМОВНЕ ГОРЕ, ВДІЯНЕ НАРОДАМ ДОТЕПЕРІШНІМ РЕЖИМОМ, ПОРУШИЛО НАЙШИРШІ ВЕРСТВИ І НАЙГЛИБШІ ІНСТИНКТИ ЛЮДСЬКОЇ ДУШІ ДО БОРОТЬБИ, ЯКОЇ РЕЗУЛЬТАТОМ МУСИТЬ БУТИ ПОВНИЙ ПЕРЕСТРІЙ ЗРАЗУ ДЕРЖАВНОГО, А ДАЛІ Й ГРОМАДСЬКОГО, СОЦІАЛЬНОГО ПОРЯДКУ РОСІЇ, А В ТІМ КОМПЛЕКСІ Й УКРАЇНИ.

І. ФРАНКО. Отвертий лист до галицької української молодіжі. Літературно-науковий вісник, річник VIII, кн. IV, т. 30, 1905, стор. 11.

І. ФРАНКО (В ЦЕНТРИ)
З М. КОЦЮБІНСЬКИМ
ТА В. ГНАТЮКОМ.
Львів, 1905 р.

Є ЛЮДИ, ОДНЕ ІСНУВАННЯ ЯКИХ РОБИТЬ
ЖИТТЯ РАДІСНИМ І ЩАСЛИВИМ. ДО ЧИСЛА
ТАКИХ ЛЮДЕЙ Я НЕ МОЖУ НЕ ВІДНЕСТИ ІВАНА
ЯКОВИЧА ФРАНКА...

ЯКОСЬ, В ОДНІЙ ІЗ БЕСІД ЗІ МНОЮ, ВІН СКАЗАВ:
«НАРОД ЗНАХОДИТЬСЯ У ВАЖКИХ ПУТАХ РАБСТВА.
АЛЕ, БЕЗПЕРЕЧНО, РАНО ЧИ ПІЗНО НА ІСТОРИЧНУ
АВАНСЦЕНУ ВИСТУПИТЬ ВЕЛИКА СИЛА, ЯКА ЗВІЛЬ-
НИТЬ НАРОД». І ТУТ ЖЕ ВІН З ХВИЛЮВАННЯМ ВИ-
СЛОВИВ СВОЇ СЛОВА ПРО РОСІЮ, РЕВОЛЮЦІЙНУ
РОСІЮ, ЯКА ПОВИННА БУДЕ ВІДІГРАТИ ВИДАТНУ
РОЛЬ. ВІН СКАЗАВ: «РОСІЯ — ЦЕ БОГАТИР СВЯ-
ТОГОР. ВІН ДРІМАЄ В ПЕЧЕРІ! АЛЕ ПРИЙДЕ ЧАС,
ВІН ПРОКИНЕТЬСЯ І ДАСТЬ СВОБОДУ НЕ ТІЛЬКИ
СВОЄМУ НАРОДУ, АЛЕ Й ІНШИМ НАРОДАМ. Я ВІРЮ
У ВЕЛИКУ МІСІЮ РОСІЙСЬКОГО НАРОДУ, ЯКИЙ
ЗАВЖДИ БУВ ДРУГОМ УСІХ ПРИГНІЧЕНИХ НАРОДІВ».

А. КРИМСЬКИЙ

«Іван Франко у спогадах сучасників». Львів, 1956, стор. 523.

І. ФРАНКО. 1907(?)р.

НІ, Я НЕ КИНУВ КАМЕНЯРСЬКИЙ МОЛОТ,
УСЕ ВІН В МОЇЙ, ХОЧ СЛАБІЙ, ДОЛОНІ,
ЙОГО НЕ ВИРВЕ НАСМІХ, АНІ КОЛОТ.

І ЯК НЕВПИННО ВІН О КАМІНЬ ДЗВОНИТЬ,
КАМІННЯ ГРЮК В ДУШІ МЕНІ ЛУНАЄ,
З ДУШІ Ж ЛУНА ТА СПІВОМ ВИРИНАЄ.

І. ФРАНКО. Твори, т. 10, К., 1954, стор. 140.

І. ФРАНКО НА ЛІКУВАННІ
У ЛОВРАНІ (ЮГОСЛАВІЯ).
1908 р.

НЕВЕЛИКИЙ, ХОЧ СИЛЬНИЙ МУЖЧИНА. ВИСОКЕ
ЧОЛО, СІРІ, ТРОХИ ХОЛОДНІ ОЧІ, В ЛІНІЯХ
БОРОДИ ЩОСЬ ЕНЕРГІЧНЕ, УПЕРТЕ. РУДУВАТЕ ВО-
ЛОССЯ НЕПОКІРЛИВО ПНЕТЬСЯ, ВУСИ СТИРЧАТЬ.
СКРОМНО ОДЯГНЕНИЙ, — ВІН ТИХИЙ І НЕПОМІТНИЙ,
ПОКИ МОВЧИТЬ. А ЗАГОВОРИТЬ — І ВАС ЗДИВУЄ, ЯК
ЦЯ НЕВИСОКА ФІГУРА РОСТЕ Й РОСТЕ ПЕРЕД ВАМИ,
МОВ У КАЗЦІ. ВАМ СТАНЕ ТЕПЛО Й ЯСНО ОД СВІТЛА
ЙОГО ОЧЕЙ, А ЙОГО МОВА ЗДАЄТЬСЯ НЕ СЛОВОМ,
А СТАЛЛЮ, ЩО Б'Є ОБ КРЕМІНЬ І СИПЛЕ ІСКРИ.

М. КОЦЮБИНСЬКИЙ. Твори, т. 4. К., 1962, стор. 43.

І. ФРАНКО. 1910 р.

НЕЗВИЧАЙНА СКРОМНІСТЬ, ВЕЛИКИЙ РОЗУМ, ПРОСТОТА, ВВІЧЛИВІСТЬ, ПРИТІМ ESPRIT (ЗАПАЛ.— І. С.), СКЕПТИЦИЗМ ТА ІРОНІЯ ОКРИЛЮВАЛИ ФРАНКОВУ ПОСТАТЬ І РОБИЛИ ЇЇ ПРИЄМНОЮ В ЗУСТРІЧІ. АНІ ДРІБКИ ГОРДОСТІ, ЧВАНСТВА, ПИХИ ВИ НІКОЛИ НЕ ПОМІТИЛИ У ФРАНКА. ОДНОЧАСНО НЕ ЗАБУДЬТЕ, ЩО ХАРАКТЕР У ФРАНКА БУВ ЧИСТИЙ, ЯК КРИШТАЛЬ.

М. МОЧУЛЬСЬКИЙ

«Іван Франко у спогадах сучасників». Львів, 1956, стор. 431.

І. ФРАНКО. Львів, 1910 р.

ЧИ ОТОЧУЮТЬ ЙОГО СПОВНЕНІ ШУМУ ЛІСИ,
ЧИ ТИША ПОЛІВ ОСІННІХ — В ЙОГО ГОЛОВІ
ЗАВЖДИ БРИНИТЬ СКОРБОТА НАРОДУ, ПЕРЕД ЙОГО
ОЧИМА СТОЯТЬ ШЕРЕГИ ЗАПОДІЯНИХ НАРОДОВІ
КРИВД — І ТОМУ ВІН НЕ МІГ СТВОРИТИ ЖОДНОГО
ВІРШУ БЕЗ ЯКОЇ-НЕБУДЬ СУСПІЛЬНОЇ ДУМКИ, НЕ
МІГ НАПИСАТИ ЖОДНОЇ НОВЕЛИ БЕЗ ТОГО, ЩОБ
НЕ ВПЛЕСТИ ДО НЕЇ ЯКИХ-НЕБУДЬ ЕКОНОМІЧНИХ
ПИТАНЬ.

*В. МОРАЧЕВСЬКИЙ. Малоруська література.
Журн. «Prawda», 1900. стор. 517—518.*

І. ФРАНКО. Криворівня, 1910 р.

Я ДО ЦЬОГО ЧАСУ ЗНАВ ФРАНКА ЯК БЕЛЕ-
ТРИСТА, ЗНАВ ДЕЩО З ЙОГО ПОЕЗІЇ, ДЕЩО
З ЙОГО ІСТОРИЧНИХ ПРАЦЬ, АЛЕ ТУТ, НА ЗІБРАН-
НІ (ОБГОВОРЕННЯ СТАТТІ В. МАТВЄЄВА ПРО ЕКО-
НОМІЧНИЙ РОЗВИТОК УКРАЇНИ В НАУКОВОМУ ТО-
ВАРИСТВІ ім. ШЕВЧЕНКА.— І. С.), Я ПОБАЧИВ, ЩО
І В ПИТАННЯХ ЕКОНОМІЧНИХ ВІН У СЕБЕ ДОМА. ПО-
РАДИ ЙОГО БУЛИ СЛУШНИМИ. ЛИШЕ ЗГОДОМ Я ПО-
БАЧИВ У ФРАНКА РІДКІСНИЙ УНІВЕРСАЛІЗМ, РІЗНО-
СТОРОННІСТЬ. ...Я БАГАТО РАЗІВ БАЧИВ ФРАНКА ЗА
ЙОГО РОБОТОЮ В ПРИМІЩЕННІ «НАУКОВОГО ТОВА-
РИСТВА», ДЕ БІЛЯ НЬОГО СИДІВ ЯКИЙСЬ ГІМНАЗИСТ,
ПЕРЕЛИСТУВАВ ЙОМУ КНИЖКИ І РОБИВ ВИПИСКИ.
МЕНЕ ВРАЖАЛА ДИВНА ПРАЦЕЗДАТНІСТЬ ФРАНКА.

В. МАТВЄЄВ

«Іван Франко у спогадах сучасників». Львів, 1956, стор. 457.

І. ФРАНКО
ДИКТУЄ СВОЇ ТВОРИ
СЕКРЕТАРЕВІ. 1912 р.

С КРІЗЬ І ЗАВСІГДИ У МЕНЕ БУЛА ОДНА ПРОВІДНА ДУМКА — СЛУЖИТИ ІНТЕРЕСАМ МОЙОГО РІДНОГО НАРОДУ ТА ЗАГАЛЬНОЛЮДСЬКИМ ПОСТУПОВИМ, ГУМАННИМ ІДЕЯМ. ТИМ ДВОМ ПРОВІДНИМ ЗОРЯМ Я, ЗДАЄТЬСЯ, НЕ СПРОНЕВІРИВСЯ ДОСІ НІКОЛИ І НЕ СПРОНЕВІРЮСЯ, ДОКИ МОЙОГО ЖИТТЯ.

І. ФРАНКО. «Пердне слово» до збірки «Із літ моєї молодості». Твори, т. 11. К., 1952, стор. 546.

І. ФРАНКО. Криворівня,
1912 р.

ДОБРЕ, ЩО ХВОРОБА ТІЛА НЕ ВМЕНШИЛА
МОГО ДУХОВНОГО ЗДОРОВ'Я ТА ДУШЕВНОЇ
СИЛИ, ЩО ДАЄ МЕНІ ЗМОГУ ДЕНЬ У ДЕНЬ ПО КІЛЬКА
ГОДИН ТРУДИТИСЯ НАД ЗБАГАЧЕННЯМ НАШОГО
ПИСЬМЕНСТВА. Я ВИГОТОВИВ КІЛЬКА ПАЧОК ТВО-
РІВ ВІРШАМИ І ПРОЗОЮ, ОРИГІНАЛЬНИХ ТА ПЕРЕ-
РОБОК...

*І. ФРАНКО. Лист до В. Якіб'юка від 4 грудня 1915 р.
Твори, т. 20. К., 1956, стор. 626.*

І. ФРАНКО ДИКТУЄ
УЧИТЕЛЮ ЗАВАДОВИЧУ
ПЕРЕКЛАД
З НІМЕЦЬКОЇ МОВИ
ОПОВІДАННЯ ЯКОВА КАРО
«БЕАТА Й ГАЛЬШКА».
Криворівня, 1912 р.

МИ, СЕЛЯНИ, ЛЮДИ ПРОСТІ ТА НЕ УМІЄМО ГАРНИМИ СЛОВАМИ ВИСКАЗАТИ СЕГО, ЩО СЕРЦЕ ЧУЄ. ТА ПРОТЕ МИ РОЗУМІЄМО, ЧИМ ТИ БУВ ДЛЯ НАС. ТИ ДЛЯ НАС СОРОК ЛІТ ВЖЕ ПРАЦЮЄШ, ТИ НАС ВЧИВ, ТИ НАС ПРОВАДИВ, ТИ ЗА НАС І ТЕРПІВ, ТИ ВСЕ ДАВ НАМ, ЩО ЛИШЕ МАВ, — ТОМУ І МИ ТОБІ НИНІ, ДЯКУЮЧИ ЗА СЕ ВСЕ, СКЛАДАЄМО У НІГ ТВОЇХ ВСЕ, ЩО МАЄМ НА НАШИХ УБОГИХ НИВАХ. ОСЬ В СІМ ВІНЦІ, КОТРИЙ СПЛЕЛИ МИ В ЧЕСТЬ ТВОЮ, МАЄШ І ПШЕНИЦЮ, І ЖИТО, ОВЕС І ВСЕ, КОЛО ЧОГО МИ ПРАЦЮЄМ, ЩОБ ПРИДБАТИ НАСУШНОГО ХЛІБА. А ТИ ЗА ІНШИЙ ХЛІБ ДБАВ, НА ІНШІЙ НИВІ ПРАЦЮВАВ. ТИ ТРУДИВСЯ ДЛЯ ДУХА ТА ОДНАКОВО ТЕРПІВ, ЯК І КОЖДИЙ З НАС, СЕЛЯН, У СВОЇЙ ЧОРНІЙ СОЛОМ'ЯНІЙ ХАТІ. ТИ БІЛЬШЕ ТЕРПІВ, БО ТЕРПІВ ЗА НАС ВСІХ. ТАК НИНІ МИ І ПОДЯКУ І ЧЕСТЬ ТОБІ СКЛАДАЄМ ЗА СЮ ТВОЮ ПРАЦЮ ДЛЯ НАС ТА З СЕРЦЯ ЖЕЛАЄМ ТОБІ ПРОЖИТИ ЩЕ МНОГИХ ЛІТ СЕРЕД НАС ТА ТІШИТИСЯ ОВОЧАМИ СВОЄЇ ГАРНОЇ ПРАЦІ.

Привітання, надіслане селянами с. Ляшок-Долішніх з Ходорівщини у 40-літній ювілей літературної творчості І. Франка. Рукопис. Львівський літературно-меморіальний музей Івана Франка, інв. № 41-МЕМ.

І. ФРАНКО. Львів, 1913 р.

ВЛІТКУ 1913 РОКУ, КОЛИ Я ВІДІЖДЖАВ ДО
ЛЬВОВА, ПРЕДСТАВНИКИ ПІДПІЛЬНОЇ КИЇВ-
СЬКОЇ СОЦІАЛ-ДЕМОКРАТИЧНОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ ДО-
РУЧИЛИ МЕНІ ПЕРЕДАТИ ФРАНКОВІ ЮВІЛЕЙНІ ПРИВІ-
ТАННЯ ВІД ПРОГРЕСИВНИХ ГРОМАДСЬКИХ ДІЯЧІВ
І ОРГАНІЗАЦІЙ МІСТА КИЄВА, ЩО Я Й ЗРОБИВ.

М. МИКИША

«Вінок Івану Франкові». К., 1957, стор. 249.

І. ФРАНКО
І М. МИКИША.
З групового фото.
Львів, 1913 р.

ІВАН ФРАНКО — ТРИБУН НАРОДНИЙ,
ПРОРОК-ВАТАГ, РАТАЙ-СПІВЕЦЬ
І ГРОМАДЯНИН БЛАГОРОДНИЙ...
ЯК ТОЙ ОРФЕЙ, ГЕРОЙ РАПСОДНИЙ,
ВІН З НЕБА ВІЩИЙ ПОСЛАНЕЦЬ!

...ІВАН ФРАНКО — МОГУЧА СИЛА,
ЯК ГОРДИЙ ДУБ, МІЦНИЙ ГРАНІТ,
КОТРОГО БУРЯ НЕ ЗЛОМИЛА
І ХОЧ ВЕРХІВЛЯ ОПАЛИЛА,
А ВІН КРАСУЄ СОРОК ЛІТ!

*М. ВОРОНИЙ. Іван Франко. В 40-літній ювілей
його подвижницької праці. Літературно-науковий вісник,
річник XVI, кн. IX, т. 63, 1913, стор. 268.*

І. ФРАНКО. Львів, 1913 р.

Я ДУМАВ ПРО ЛЮДСЬКЕ БРАТЕРСТВО НОВЕ,
І ДУМАВ, ЧИ В СВІТ ВОНО ШВИДКО ПРИЙДЕ?
І БАЧИВ Я В ДУМЦІ БЕЗМЕЖНІ ПОЛЯ:
УПРАВЛЕНА СПІЛЬНИМ ТРУДОМ, ТА РІЛЛЯ
НАРОД ГОДУВАЛА ЩАСЛИВИЙ, СВОБІДНИЙ.

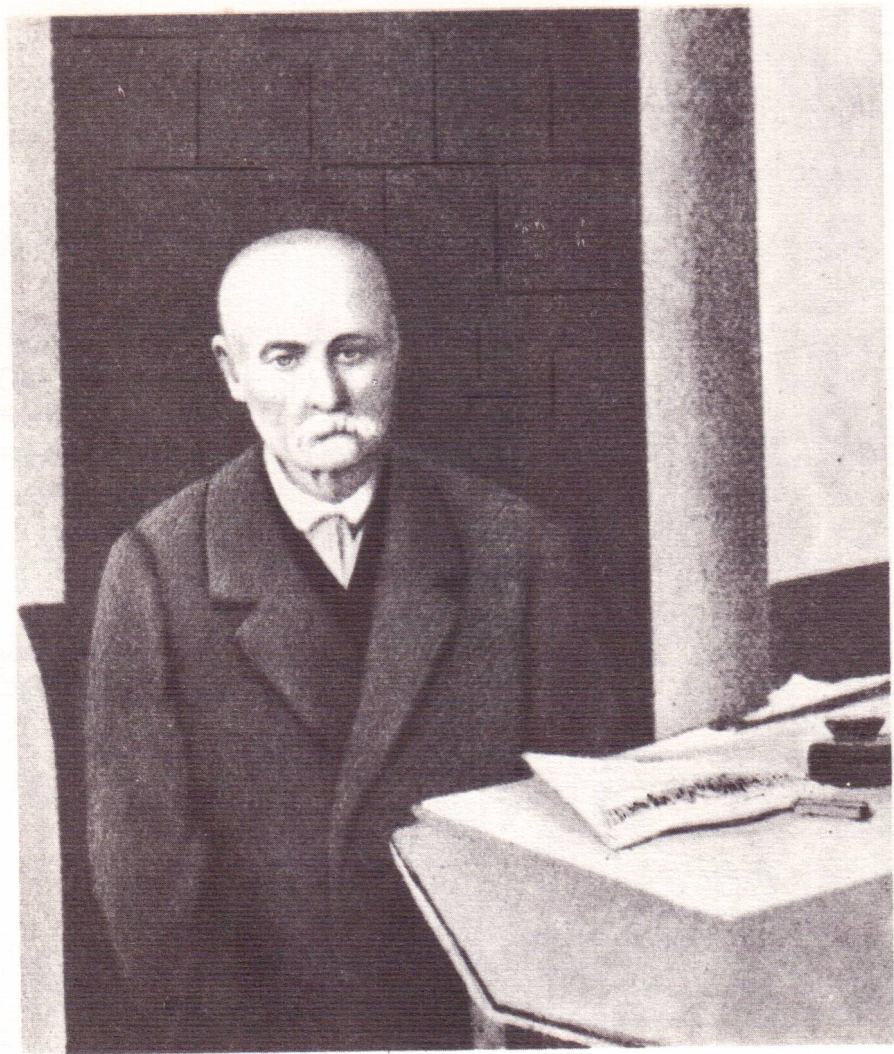
*І. ФРАНКО. Галицькі образки. Твори, т. 10.
К., 1954, стор. 181.*

І. ФРАНКО У ЛІКАРНІ.
З групового фото. Львів,
січень 1916 р.

КОЖДОГО ДНЯ Я ЗАЙМАЮСЯ ЛІТЕРАТУРНОЮ ПРАЦЕЮ, РАД, ЩО МОЖУ ПИСАТИ ХОЧ ЛІВОЮ РУКОЮ. ЗА ОСТАТНІ РОКИ В МЕНЕ НАБРАЛАСЯ НЕ МАЛА СТИРТА РУКОПИСІВ, ГОТОВИХ АБО МАЙЖЕ ГОТОВИХ ДО ДРУКУ. ПРАЦЮЮ НА ЗАПАС, АБИ ДАРМО НЕ ТРАТИТИ ЧАСУ, НЕ МАЮЧИ ЗМОГИ ЗНАТИ, ЯКА ДОЛЯ ЖДЕ НАШЕ ПИСЬМЕНСТВО, АЛЕ НЕ ТРАТЯЧИ ВІРИ В ЙОГО КРАЩУ БУДУЩИНУ.

І. ФРАНКО. Лист до доньки Ганни від 24 березня 1915 р. Рукопис. Львівський літературно-меморіальний музей Івана Франка, інв. № 161-МЕМ.

І. ФРАНКО. 1916 р.

НА ВУЛИЦІ ПОНІНСЬКОГО ТОВПІТЬСЯ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОД, ЩОБ ВОСТАННЄ ПОБАЧИТИ СВОГО ВЕЛИКОГО УЧЕНОГО НА ЛОЖУ СМЕРТІ. СВІТЛИЦЯ, У ЯКІЙ СПОЧИВАЮТЬ ТЛІННІ ОСТАНКИ, УЛАДЖЕНА СКРОМНО. ПОСЕРЕДИНІ, У МЕТАЛЕВІЙ ДОМОВИНІ, ЛЕЖИТЬ ФРАНКО, УЛОЖЕНИЙ ДО ВІЧНОГО СНУ З СПОКІЙНИМ ВИГЛЯДОМ ЛИЦЯ.

Повідомлення про останнє прощання трудящих з Іваном Франком, «Іван Франко. Документи і матеріали». К., 1966, стор. 324.

ПОХОРОН І. ФРАНКА.
ТРУНА З ТІЛОМ ПИСЬМЕННИКА
У РОБОЧОМУ КАБІНЕТІ.
Львів, 31 травня 1916 р.

ІВАН ФРАНКО, ДОКТОР ФІЛОСОФІЇ, ДОКТОР HONORIS CAUSA ХАРКІВСЬКОГО УНІВЕРСИТЕТУ, ЧЛЕН-КОРЕСПОНДЕНТ ТОВАРИСТВА NARODOPISNA SPOLEČNOST ČĚSKO-SLOVANSKĀ В ПРАЗІ, ЧЛЕН-КОРЕСПОНДЕНТ ТОВАРИСТВА VEREIN FÜR ÖSTERREICHISCHE VOLKSKUNDE В ВІДНІ, ДОВГОЛІТНІЙ ДИРЕКТОР ФІЛОЛОГІЧНОЇ СЕКЦІЇ, МНОГИХ НАУКОВИХ КОМІСІЙ І ВИДІЛУ НАУКОВОГО ТОВАРИСТВА ім. ШЕВЧЕНКА У ЛЬВОВІ, ІМЕНОВАНИЙ ЗА НАУКОВІ ЗАСЛУГИ ДЛЯ ТОВАРИСТВА ПОЧЕСНИМ ЧЛЕНОМ, ЧЛЕН ЧИСЛЕННИХ ІНШИХ УКРАЇНСЬКИХ ТОВАРИСТВ І КУЛЬТУРНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ, ПІСЛЯ ЗВИШ СОРОК-ЛІТНЬОГО ТРУДУ, ПОЛОЖЕНОГО НА НИВІ РІДНОГО ПИСЬМЕНСТВА З НЕВМИРУЩОЮ СЛАВОЮ ДЛЯ СЕБЕ І СВОЙОГО НАРОДА, УПОКОЇВСЯ В 60-ІМ РОЦІ ЖИТТЯ НАСЛІДКОМ ДОВГОГО І ТЯЖКОГО НЕДУГА...

Львів, дня 29 мая 1916 року.

З траурного повідомлення Виділу Наукового Товариства ім. Шевченка. Львівський літературно-меморіальний музей Івана Франка, інв. № 2 запр.

ПОХОРОН І. ФРАНКА. ПОХОРОННА ПРОЦЕСІЯ НА ВУЛ. АКАДЕМІЧНІЙ. Львів, 31 травня 1916 р.

У

ГАРНУ, СОНЯЧНУ ДНИНУ РУШИВ ВЕЛЬМИ
ЧИСЛЕННИЙ ПОХОРОННИЙ ПОХІД, У ЯКОМУ
БРАЛО УЧАСТЬ ЧИМАЛО СЕЛЯН, ІНТЕЛІГЕНЦІЇ, СТУ-
ДЕНТІВ, УЧНІВ, РОБІТНИКІВ ТА ІНШИХ З НЕЗЛІЧЕН-
НИМИ ВІНКАМИ ТА КВІТАМИ НА ЛИЧАКІВСЬКЕ КЛА-
ДОВИЩЕ, ДЕ СКЛАДЕНО ТЛІННІ ОСТАНКИ ПОКІЙ-
НОГО ПОЕТА...

О. РОЗДОЛЬСЬКА

«Іван Франко у спогадах сучасників». Львів, 1956, стор. 416—417.

ПОХОРОН І. ФРАНКА. ПОХОРОННА ПРОЦЕСІЯ НА ВУЛ. ПЕКАРСЬКІЙ. ПЕРЕД ЛИЧАКІВ-
СЬКИМ КЛАДОВИЩЕМ. Львів, 31 травня 1916 р.

МОВ ВОДОПАДУ РЕВ, МОВ БИТВИ ГУК КРИВАВИЙ,
ТАК НАШІ МОЛОТИ ГРИМІЛИ РАЗ У РАЗ:
І П'ЯДЬ ЗА П'ЯДЕЮ МИ МІСЦЯ ЗДОБУВАЛИ:
ХОЧ НЕ ОДНОГО ТАМ КАЛЧИЛИ ТІ СКАЛИ,
МИ ДАЛІ ЙШЛИ, НІЩО НЕ СПИНЮВАЛО НАС.

І ВСІ МИ ВІРИЛИ, ЩО СВОЇМИ РУКАМИ
РОЗІВ'ЄМО СКАЛУ, РОЗДРОБИМО ГРАНІТ:
ЩО КРОВ'Ю ВЛАСНОЮ І ВЛАСНИМИ КІСТКАМИ
ТВЕРДИЙ ЗМУРУЄМО ГОСТИНЕЦЬ І ЗА НАМИ
ПРИЙДЕ НОВЕ ЖИТТЯ, ДОБРО НОВЕ У СВІТ.

І. Франко. Каменярі. Твори, т. 10. К., 1954, стор. 48—49.

ПАМ'ЯТНИК І. ФРАНКУ
НА ЛИЧАКІВСЬКОМУ
КЛАДОВИЩІ У ЛЬВОВІ.

ВСТАЕТ НАРОД ОСВОБОЖДЕННЫЙ,
И ЖИТЬ ЛЕГКО, И ПЕТЬ ЛЕГКО,
И ВОЛЬНЫХ ГРАЖДАН МИЛЛИОНЫ
ТЕБЕ ПРИВЕТ НЕСУТ, ФРАНКО!

...ДНИ БЕД, ПОГРОМОВ И ПОЖАРИЩ,
КАК СОН, УМЧАЛИСЬ ДАЛЕКО.
— ДЕНЬ ДОБРЫЙ! ЗДРАВСТВУЙ, НАШ ТОВАРИЩ,
НАШ СЛАВНЫЙ ДРУГ — ИВАН ФРАНКО!

*В. ЛЕБЕДЕВ-КУМАЧ. Івану Франкові. Цей вірш був
прочитаний автором на могилі І. Франка 15 жовтня 1939 р.*

МІТИНГ НА МОГИЛІ І. ФРАНКА 15 ЖОВТНЯ 1939 р. ВИСТУПАЄ О. КОРНІЙЧУК.

РАДА НАРОДНИХ КОМІСАРІВ УРСР ПОСТА-
НОВЛЯЄ:
ОРГАНІЗУВАТИ В ЗАХІДНИХ ОБЛАСТЯХ УКРАЇНИ
ТАКІ МУЗЕЙ ТА БІБЛІОТЕКИ:
[...] 5. ДЕРЖАВНИЙ ОБЛАСНИЙ МЕМОРІАЛЬНО-ЛІТЕ-
РАТУРНИЙ МУЗЕЙ ім. ФРАНКА В м. ЛЬВОВІ, РОЗМІ-
СТИВШИ ЙОГО В БУДИНКУ, ДЕ ЖИВ І ПРАЦЮВАВ
ІВАН ФРАНКО [...]

З постанови Ради Народних Комісарів УРСР про організацію Державного обласного літературно-меморіального музею І. Франка у Львові. «Іван Франко. Документи і матеріали». К., 1966, стор. 388.

БУДИНОК
І. ФРАНКА
У ЛЬВОВІ.

У К А З
ПРЕЗИДІЇ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УРСР
ПРО ПРИСВОЄННЯ ІМЕНІ І. ФРАНКА
ЛЬВІВСЬКОМУ ДЕРЖАВНОМУ
УНІВЕРСИТЕТОВІ

З АДОВОЛЬНИТИ КЛОПОТАННЯ СТУДЕНТІВ ТА НАУКОВИХ ПРАЦІВНИКІВ ЛЬВІВСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ТА ГРОМАДСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ МІСТА ЛЬВОВА І ПРИСВОЇТИ УНІВЕРСИТЕТУ ІМ'Я ІВАНА ФРАНКА.

Голова Президії Верховної Ради УРСР
М. ГРЕЧУХА

Секретар Президії Верховної Ради УРСР
О. МЕЖЖЕРІН

Київ, 8 січня 1940 р.

Львівський
Орден Леніна
Державний
Університет
імені Івана Франка.

У

НАШОМУ ЧУДОВОМУ КИЄВІ, В СТОЛИЦІ РАДЯНСЬКОЇ УКРАЇНИ, ВІДКРИВАЄМО МИ ПАМ'ЯТНИК ТОМУ, ХТО, ЯК НІХТО З ЙОГО СУЧАСНИКІВ, ЗРОЗУМІВ ЄДНІСТЬ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ ПО ТОЙ І ПО ЦЕЙ БІК ЗБРУЧА, ГЛИБОКО ШАНУВАВ ПРЕКРАСНІ ІМЕНА ПУШКІНА, НЕКРАСОВА, ЛЬВА ТОЛСТОГО, ЩЕДРИНА, ГОРЬКОГО, СХИЛЯВ СВОЄ ОРОШЕНЕ ТРУДОВИМ ПОТОМ ЧОЛО ПЕРЕД ДАНТЕ, ШЕКСПІРОМ, ГЕТЕ, ГЕЙНЕ, ГЮГО.

МИ, КИЯНИ, МИ, УКРАЇНЦІ, МИ, РАДЯНСЬКІ ЛЮДИ, ГОРДІ, ЩО НАША ЗЕМЛЯ НАРОДИЛА ІВАНА ФРАНКА.

М. РИЛЬСЬКИЙ

«Вінок Івану Франкові». К., 1957, стор. 151.

ПАМ'ЯТНИК
ІВАНУ ФРАНКОВІ
У КИЄВІ.
Скульптори О. Супрун
і Ю. Білостоцький.

ПІСЛЯ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА УКРАЇНСЬКА КУЛЬТУРА НЕ ЗНАЛА ДІЯЧА, РІВНОГО ІВАНОВІ ФРАНКУ ЗА ТИТАНІЧНИМИ МАСШТАБАМИ ДІЯЛЬНОСТІ. ВІЧНИЙ РЕВОЛЮЦІОНЕР, СПІВЕЦЬ ТРУДОВОГО НАРОДУ, ОДИН З ПЕРШИХ В ЄВРОПЕЙСЬКИХ ЛІТЕРАТУРАХ СПІВЦІВ РОБІТНИЧОГО КЛАСУ, НАЙВИЗНАЧНІШИЙ ПИСЬМЕННИК ПОШЕВЧЕНКІВСЬКОЇ ДОБИ, ГЛИБОКИЙ МИСЛИТЕЛЬ — ТАКИМ Є ДЛЯ НАС ІВАН ФРАНКО...

СПРАВЖНІЙ ІНТЕРНАЦІОНАЛІСТ ЗА ПЕРЕКОНАННЯМ, ФРАНКО НЕВСИПУЦЬОЮ ПРАЦЕЮ ПЕРЕКЛАДАЦЬКОЮ ВІДКРИВ УКРАЇНЦЯМ ВСЕЛЮДСЬКІ БАГАТСТВА КУЛЬТУРИ, ЯК ВІДКРИВАВ СВІТОВІ ТІ ДУХОВНІ ЦІННОСТІ, ХУДОЖНІ Й ПІСЕННІ СКАРБИ, ЩО ЙХ НА ПРОТЯЗІ СТОРІЧ СТВОРИВ УКРАЇНСЬКИЙ ГЕНІЙ.

ВСЯ ВОЗЗ'ЄДНАНА УКРАЇНА ВШАНОВУЄ СЬОГОДНІ СВОГО ВЕЛИКОГО КАМЕНЯРА. БЕЗМЕЖНА ЙОМУ НАША ВДЯЧНІСТЬ. НЕПОГАСНА ДО НЬОГО ЛЮБОВ. СЛАВА ЙОМУ НА ВСІ ПРИЙДЕШНІ ВІКИ!

О. ГОНЧАР. З промови на відкритті пам'ятника І. Франкові у Львові. Газ. «Радянська Україна» від 1 листопада 1964 р.

НА ВІДКРИТТІ ПАМ'ЯТНИКА І. ФРАНКОВІ У ЛЬВОВІ 31 ЖОВТНЯ 1964 р. Скульптори
В. Борисенко, Д. Кривач, Е. Мисько, В. Одрехівський, А. Чайка.

БЕЗСМЕРТНИЙ КАМЕНЯР, ТИ БУВ НЕЗРИМО З НАМИ,
КОЛИ ПОВСТАЛИ МИ Й РОЗБИЛИ СКЕЛЮ ЗЛА!
І З НАМИ ТИ ТЕПЕР, КОЛИ ЦВІТЕ ВКРАЇНА
У ЗБРАТАНІЙ СІМ'І НАРОДІВ-ТРУДАРІВ
ПІД СТЯГОМ ЛЕНІНА. Й ТВІЙ ГОЛОС ДУЖИЙ ЛИНЕ
У ХОРІ МОЛОДИХ, ЩАСЛИВИХ ГОЛОСІВ.

І БУДЕШ З НАМИ ТИ В ТІ ДНІ, БЛИЗЬКІ, ЖАДАНІ,
ЩО МИ ЙДЕМО ДО НИХ, ЩО СЯЙВОМ КЛИЧУТЬ НАС,
КОЛИ ЗЕМЛЯ В СВІТІВ БЕЗМЕЖНІМ ОКЕАНІ
РОЗКВІТНЕ, ЯК ЗОРЯ, В КОМУНІСТИЧНИЙ ЧАС...

В. СОСЮРА

«Вінок Івану Франкові». К., 1957, стор. 456.

НА ВІДКРИТТІ
ПАМ'ЯТНИКА
І. ФРАНКОВІ
У ДРОГОБИЧІ
9 ЖОВТНЯ 1966 р.
Скульптори Е. Мисько
і Я. Чайка.

8У1
Ф83

ИВАН ФРАНКО

ДОКУМЕНТАЛЬНЫЕ ФОТОГРАФИИ
(На украинском языке)

Редактор

В. Звенигородський.

Технічний редактор

С. Недовіз.

Коректори

Л. Кузьменко, О. Хованець.

Підписано до друку 17. V. 1971 р.

Формат 80×84¹/₁₆. Папер. арк. 3,125.

Друк. арк. фіз. 6,25. Друк. арк. прив. 7,49.

Авт. арк. 1,27. Видавн. арк. 4.

БГ 08350. Зам. № 634.

Тираж 20 000. Папір офсетний № 1.

Ціна 1 крб. 52 коп.

Видавництво «Каменяр».

Львів, Підвальна, 3.

Друкоофсетна фабрика «Атлас»

Комітету по пресі

при Раді Міністрів УРСР.

Львів, Зелена, 20.

1 крб. 52 коп.

ЛБВІВ - 1974